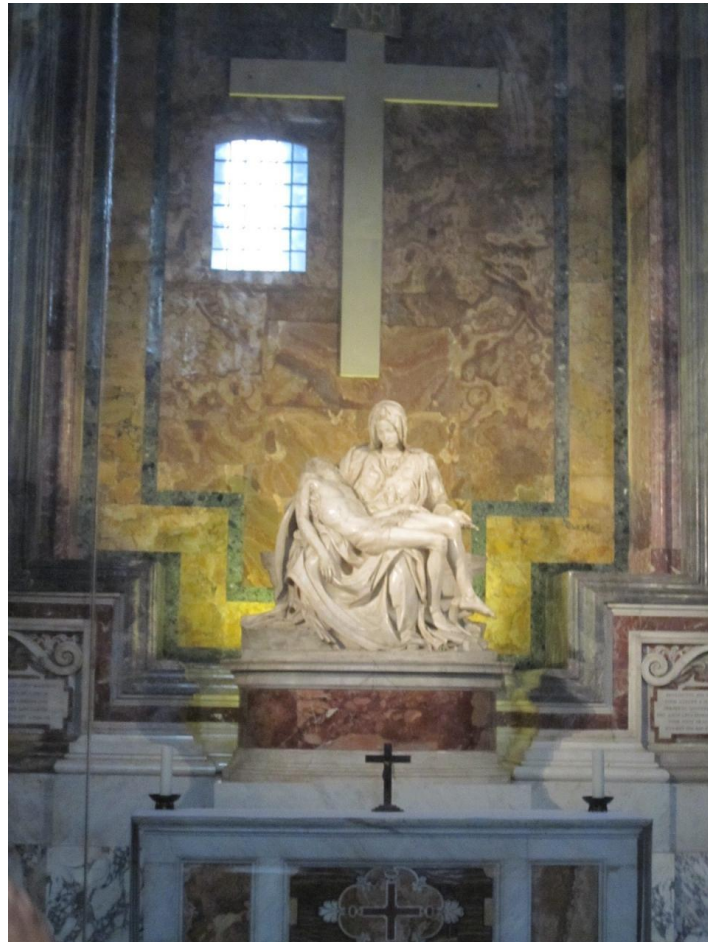

ORDE VAN DIENST VOOR GOEDE VRIJDAG

2 april 2021
St Martinuskerk Wirdum

Pietà – Michelangelo - 1489/99 – St Pietersbasiliek Rome

Voorganger: ds Wiebrig de Boer-Romkema

mee voorbereid door de Paascommissie: Jannie Lindeman, Truus Sterrenburg, Frieda
Wijbrandi, Sándor Weerstra, Hannah Reitsma, Alie Bouma, Tjitske Visser

Organist: Albert Minnema
Piano: Klaske Deinum

Ouderling: Gijsbert Wassenaar
Diaken: Nieske Span

Koster: Haije de Boer
Beamer: Steven Feenstra

*Er is geen orgelspel voor de dienst
De avondmaalstafel is leeg
De dienst begint in stilte*

Luisterlied: alt-aria "Agnus Dei" uit Hohe Messe (mis in B mineur) BWV 232 - Joh. Seb. Bach
(cd 2 track 14)

Lam van God, dat wegdraagt de zonden van deze wereld, ontferm U over ons

Gebed van toenadering

v Bij U, Heer, schuilen wij
in het onbarmhartige licht van deze dag.
Hoor ons, God, en blijf ons niet ver.

A: HOOR ONS EN KOM ONS TE HULP!

v: Gij zijt een wal tegen nacht en ontij,
Gij de grond van ons vertrouwen.
In uw handen, Heer, bevelen wij ons leven.

A: BESCHUT ONS MET DE SCHADUW VAN UW VLEUGELS.

v: Hier gedenken wij Jezus Messias
in zijn lijden, zijn dood,
Hier zien wij op naar het kruis.
Laat dit uur voor ons zijn
als een waken en bidden met Hem.

A: IN UW HANDEN, HEER, BEVELEN WIJ ONS LEVEN. AMEN

Gezongen psalmgebed: Door God en mensen verlaten, bij psalm 22 – met pianobegeleiding

uit: Bij hoog en bij laag, 40dagentijdlieiden voor kinderen

met pianobegeleiding Klaske Deinum

Door God en door mensen verlaten
ben ik in het land van de dood.
Geen vriend is mij overgebleven
geen mens deelt met mij nog zijn brood.

Zoals wat er kruipt door de aarde
ben ik, door de mensen vertrapt:
een nietige worm, aan de aandacht
van God, de bewaarder ontsnapt.

Gij zijt toch de God die bevrijdde
het volk uit zijn slavenbestaan?
Gij zijt toch een hoeder, een herder

die mensen in vrede laat gaan.

Waarom hebt Gij mij dan verlaten?
Waarom zijt Gij mij niet nabij,
als beesten mij dreigend belagen?
Waarom staat Gij niet aan mijn zij?

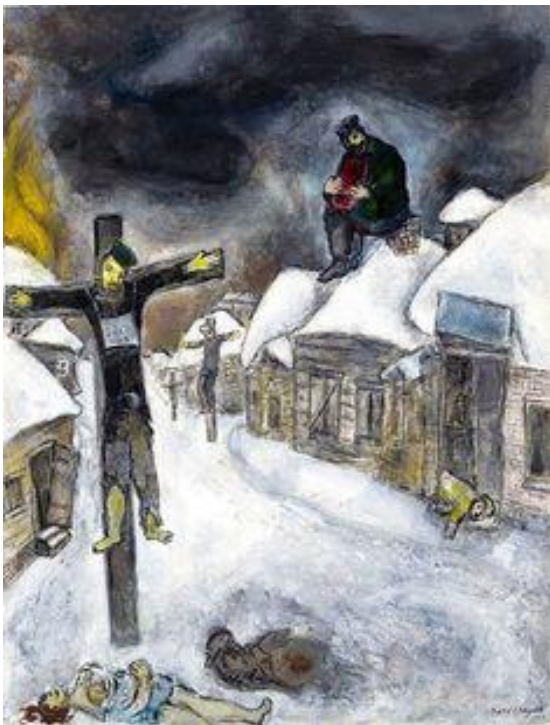
Gij antwoordt, o God, door uw daden,
Uw koninkrijk zal eenmaal zijn
Een feestmaal voor alle verdrukten
Als kinderen nietig en klein.

Bij de liturgische bloemschikking

Liet: 561: 1 - met orgelbegeleiding

O leafde-yn jo ferburgenheid
fan 't swijen fan 'e ivichheid,
kom oer, ferlit ús libben net,
it wurdt ferkwânsele en ferret.

Ter meditatie: De Gekruisigde – Marc Chagall

Liet: 561: 3- met orgelbegeleiding

De minsten fan de minskebern
Lizze-yn ellinde-en leed ferlern,
En oant de âlderlêste dei
lijt Kristus yn har lijen mei.

DE PASSIE

Evangelist: Gijsbert Wassenaar
Jezus: Hannah van der Heide
'Schare' en 'omstanders': allen
De andere rollen: voorganger

Het lijdensverhaal van onze Heer Jezus Christus volgens de beschrijving van de evangelist Johannes – Johannes 18:1 – 19:42 - vertaling ds Sytze de Vries

Evangelist

Jezus ging, nadat hij zo gesproken had, er met zijn leerlingen op uit, de beek Kidron over. Daar was een tuin waarin hij binnenging met zijn leerlingen. Judas, zijn verrader, kende die plaats ook omdat Jezus daar vaak met zijn leerlingen bijeen was geweest. Judas had soldaten genomen en enkele knechten van de opperpriesters en Farizeeën en hij kwam daar met lantarens, fakkels en wapens. Jezus die al wist wat hem zou overkomen ging erop uit en zei:

Jezus

Wie zoek je?

Schare

Jezus, de Nazarener!

Jezus

Ik ben het !

Evangelist

Judas zijn verrader stond ook bij hen. Toen Hij hen zei: 'Ik ben het' weken zij achteruit en vielen ter aarde.

Jezus

Wie zoek je?

Schare

Jezus, de Nazarener!

Jezus

Ik heb je gezegd, dat ik het ben! Als jullie mij zoeken laat hen dan gaan.

Evangelist:

Opdat het woord vervuld zou worden dat hij gesproken had:

Van degenen die Gij mij hebt gegeven, heb ik niemand verloren.

Simon Petrus had een zwaard, trok het en trof de slaaf van de hogepriester en sloeg hem zijn oor af. De naam van de slaaf was Malchus. Jezus zei tot Petrus:

Jezus

Steek je zwaard in de schede. Zal ik de beker, die de vader mij gegeven heeft, niet drinken?

Luisterlied - Gerrit Breteler - As it jo wil is - (Uit het album Cohen in het Fries)

[GPTV: Clip: Gerrit breteler, As it jou wil is - Bing video](#)

*As it jo wil is
dat ik gjin taal mear hie
en myn stim stil is
sa as it eartiids wie
Dan sil ik swije
sa dat it stil is
in wink sil ik krije as it jo wil is*

*As it jo hân is
de wiisheid no
fan it fertoarke strân is
dan sjonge ik foar jo
Hoe 't it fertoarke strân is
it liet op 'e tonge
As it jo wil is lit my dan sjonge*

*En as it wurd wier is
en stimmen ferstomme
elts jubeljend blier is
lit de floed dan mar komme
En as it dan stil is
en doelleas de siel
As it jo wil is meitsje ús hiel*

*En as it dan stil is
en doelleas de siel
As it jo wil is meitsje ús hiel*

*En rin mei ús mei
en hâld ús fêst
Skuor ús der by
yn it ljocht op it lest
It fersplinterjend ljocht
dat ferpletterjend stil is
mar de moarntiid brocht
As it jo wil is, as it jo wil is*

Evangelist

De soldaten en hun overste en de knechten van de Joden namen gezamenlijk Jezus gevangen en bonden Hem en voerden Hem weg, allereerst naar Annas. Want hij was de schoonvader van Kajafas die datzelfde jaar hogepriester was. Kajafas was het die de Joden de raad gegeven had dat het baatte dat één mens voor het volk zou sterven. Simon Petrus

volgde Jezus met nog een andere leerling. Die leerling was een bekende van de hogepriester en hij ging tegelijk met Jezus het binnenhof van de hogepriester binnen. Maar Petrus bleef buiten bij de poort staan. De andere leerling die een bekende van de hogepriester was, ging naar buiten, sprak met de poortwacht en bracht Petrus binnen. Het meisje dat poortwacht was zei tot Petrus:

Meisje:

Hoor jij ook niet bij de leerlingen van deze man?

Petrus:

Ik niet!

Evangelist:

De slaven en de knechten stonden bijeen en hadden een houtskoolvuur gemaakt omdat het koud was. En zij warmden zich. Petrus stond bij hen om ook zich te warmen. De hogepriester vroeg Jezus naar zijn leerlingen en zijn leer.

Jezus

Ik heb vrijuit tot de hele wereld gesproken. Altijd heb ik onderricht gegeven in de synagoge en de tempel, waar Joden van overal bijeenkomen. Niets zei ik in het geheim. Waarom ondervraagt u mij dan? Ondervraag hen, die het gehoord hebben, hoe ik tot hen gesproken heb. Zie, zij weten wat ik heb gezegd.

Evangelist

Toen hij dat zei gaf één van de dienaren die erbij stond Jezus een klap in het gezicht.

Dienaar

Geef je zó antwoord aan de hogepriester?

Jezus

Heb ik iets verkeerd gezegd, getuig dan wat er verkeerd aan was. Maar als het goed was, waarom sla je me dan?

Evangelist

Toen zond Annas hem geboeid weg naar hogepriester Kajafas. Simon Petrus stond nog steeds zich daar te warmen.

Omstanders

Ben jij ook niet een van zijn leerlingen?

Petrus

Ik niet, ik niet!

Evangelist

Een van de slaven van de hogepriester zei hem (verwant aan hem, wie Petrus een oor had afgeslagen):

Slaaf

Heb ik jou niet gezien samen met hem, in de tuin?

Evangelist

Opnieuw ontkende Petrus het en meteen kraaide een haan

Evangelist

Toen brachten ze Jezus van Kajafas naar het Praetorium. Het was nog vroeg. Zelf gingen ze het Praetorium niet binnen, om niet onrein te worden maar het Pesachmaal te kunnen eten. Pilatus kwam toen naar buiten, naar hen toe :

Pilatus

Welke aanklacht brengt u tegen deze man in?

De Joden

Als deze geen boosdoener was, zouden wij hem niet aan u hebben overgeleverd

Pilatus

Neemt u hem dan en veroordeelt u hem naar uw eigen wet

De Joden

Ons is het niet toegestaan iemand ter dood te brengen.

Evangelist

Zo ging het woord in vervulling waarmee Jezus had aangeduid welke dood hij sterven zou. Pilatus ging het Praetorium weer binnen en riep Jezus bij zich:

Pilatus

Jij bent de koning van de joden?

Jezus

Zegt u dat uit uzelf of hebben anderen u dat over mij gezegd?

Pilatus

Ik ben toch geen Jood? Jouw eigen volk en de opperpriesters hebben je aan mij overgeleverd. Wat heb je gedaan?

Jezus

Mijn koningschap is niet van deze wereld. Was mijn koningschap van deze wereld dan hadden mijn knechten gevochten, opdat ik niet aan de Joden overgeleverd zou worden. Maar mijn koningschap is nu eenmaal niet van hier.

Pilatus

Koning ben je dus wel?

Jezus

U zegt dat ik koning ben. Daartoe ben ik geboren en daartoe in de wereld gekomen, dat ik zou getuigen voor de waarheid. Ieder die uit de waarheid is, hoort mijn stem.

Pilatus

Wat is de waarheid?

Evangelist

Toen hij dat gezegd had ging hij weer naar buiten, naar de Joden:

Pilatus

Ik vind geen enkele schuld bij hem. Maar er is bij u toch een gebruik dat ik u op Pesach iemand vrijlaat? Wilt u dat ik u de Jodenkoning vrij laat?

De Joden

Die niet, maar Barabbas!

Evangelist

Maar Barrabas was een rover. Toen liet Pilatus Jezus geselen. De soldaten vlochten een kroon van doornentakken en zetten die op zijn hoofd; en ze sloegen hem een purperen mantel om. Ze traden op hem toe:

Soldaten

Wees gegroet, koning der Joden!

Evangelist

En ze sloegen hem in het gezicht. Pilatus kwam opnieuw naar buiten.

Pilatus

Zie, ik breng hem hier buiten bij u. U moet weten, dat ik geen enkele schuld bij hem vind.

Evangelist

Toen kwam Jezus naar buiten. Hij droeg de doornenkroon en de purperen mantel.

Pilatus

Zie, de mens!

Evangelist

Toen de opperpriesters en hun knechten hem zagen, schreeuwden zij:

Priesters

Hij moet gekruisigd!

Pilatus

Neemt ú hem dan mee en kruisigt hem! Want ik vind geen schuld bij hem.

De Joden

Wij hebben een wet, en volgens die wet moet hij sterven, want hij heeft zich zoon van God gemaakt.

Evangelist

Toen Pilatus dat hoorde, werd hij nog banger. Hij ging het Praetorium weer binnen en zei tot Jezus:

Pilatus

Waar kom je vandaan?

Evangelist

Maar Jezus gaf hem geen antwoord

Pilatus

Je spreekt niet tegen mij? Weet je dan niet dat ik volmacht heb om je vrij te laten, en volmacht om je te kruisigen.

Jezus

U zou geen volmacht over mij hebben als die u niet van boven gegeven was. Daarom heeft hij, die mij aan u overleverde, groter schuld.

Evangelist

Vanaf dat moment zocht Pilatus hoe hem vrij te laten. Maar de joden schreeuwden:

De Joden

Als u die daar vrijlaat, bent u geen vriend meer van de keizer. Ieder die zich koning maakt, die spreekt de keizer tegen.

Evangelist

Toen Pilatus die woorden hoorde liet hij Jezus naar buiten brengen en zetten zich op de rechterstoel, op de plaats die 'Steenplein' heet, 'Gabbatha' in het Hebreeuws. Het was de voorbereidingsdag van Pesach, het zesde uur. Hij zei tot de Joden:

Pilatus

Zie, uw koning.

De Joden

Weg met Hem! Hij moet gekruisigd!

Pilatus

Moet ik uw koning kruisigen?

Priesters

Wij hebben geen andere koning dan de keizer!

Evangelist

Toen leverde hij Jezus aan hen over om te worden gekruisigd.

Evangelist

Zo namen zij Jezus mee, terwijl hij zelf het kruis droeg ging hij naar buiten, naar wat de Schedelplaats genoemd wordt, die in het Hebreeuws Golgotha heet.

Daar kruisigden zij hem en met hem twee anderen, links en rechts, maar Jezus in het midden. Ook een opschrift schreef Pilatus en plaatste dat op het kruis. Er stond op geschreven: Jezus de Nazarener, de koning van de Joden.

Dat opschrift lazen velen van de Joden want de plaats waar Jezus werd gekruisigd was dicht bij de stad. Het was geschreven in Hebreeuws, het Latijn en in het Grieks. De opperpriesters van de Joden zeiden tot Pilatus:

Opperpriesters

Schrijf niet 'koning van de Joden', maar : hij heeft gezegd 'ik ben de koning van de Joden'

Pilatus

Wat ik heb geschreven, heb ik geschreven.

Evangelist

Toen de soldaten Jezus gekruisigd hadden, namen ze zijn kleren en verdeelden die in vieren, elke soldaat een deel. Ze namen ook zijn hemd. Het hemd was naadloos, van boven af geweven aan één stuk. Tegen elkaar zeiden ze:

Soldaten

Laten wij dat niet verscheuren, maar er om loten, voor wie het zal zijn.

Evangelist

Zo ging het schriftwoord in vervulling.

Ze hebben mijn kleren onder elkaar verdeeld en over mijn mantel wierpen ze het lot.

Dit hebben de soldaten gedaan. Ook stonden bij het kruis van Jezus zijn moeder en de zuster van zijn moeder, Maria de vrouw van Klopas, en Maria Magdalena. Toen Jezus zijn moeder zag, en zijn liefste leerling bij haar staan, zei hij tot zijn moeder:

Jezus

Vrouwe, zie hier, uw zoon!

Evangelist

Daarop zei hij tot de leerling:

Jezus

Zie hier, je moeder

Evangelist

Vanaf dat uur nam hij haar bij zich .

Evangelist

Daarna zei Jezus, wetend dat alles volbracht was, om het schriftwoord te volbrengen:

Jezus

Ik heb dorst!

Evangelist

Er stond daar een vat met zure wijn. Ze staken een spons vol van die wijn op een hysopstengel en brachten die aan zijn mond.

Evangelist

Toen Jezus van de wijn genomen had zei hij:

Jezus

Het is volbracht!

Luisterlied: koraal “Mit Fried und Freud ich fahr dahin” uit opus 71/1 - Joh. Brahms
cd track 4

*Mit Fried und Freud ich fahr dahin
in Gottes Willen;
getrost ist mir mein Herz und Sinn,
sanft und stille;
wie Gott mir verheißen hat,
der Tod ist mein Schlaf worden.*

*In vrede en met vreugde ga ik heen
naar Gods wil,
mijn hart en zinnen zijn getroost,
zacht en stil.
Zoals God mij heeft beloofd:
de dood is mij een slaap geworden.*

Evangelist

Hij boog het hoofd en gaf de geest over.

De paaskaars wordt gedoofd

Stilte

Evangelist

Omdat het voorbereidingsdag was vroegen de Joden aan Pilatus , opdat de lichamen niet gedurende de sabbat aan het kruis bleven – want de sabbat was een feestdag – dat hun benen gebroken zouden worden en zij werden afgenomen. Toen kwamen de soldaten en braken de eerste benen en ook van de andere die met hem gekruisigd was. Maar toen ze bij Jezus kwamen en zagen dat hij al gestorven was, braken ze zijn benen niet. Wel stootte een van de soldaten zijn lans in zijn zij en meteen kwam daar bloed en water uit. Daarvan heeft degene getuigd, die het gezien heeft en zijn getuigenis is waarachtig. Die man weet dat hij de waarheid spreekt, opdat ook u zult geloven. Want dit is geschied opdat het schriftwoord in vervulling zou gaan: Van hem wordt geen been gebroken.

Ook zegt een ander schriftwoord: Zij zullen opzien naar wie zij doorboorden.

Daarna vroeg Jozef uit Arimatea, die leerling van Jezus was in het geheim, uit angst voor de Joden, aan Pilatus of hij Jezus' lichaam mocht afnemen. Pilatus stond het toe. Ze kwamen en namen zijn lichaam af. Ook Nicodemus kwam, die ooit in de nacht naar hem toegekomen was. Hij bracht een mengsel van mirre en aloë, zo'n honderd pond. Ze namen het lichaam van Jezus en wikkelden het met de geurstoffen in de linnen windsels, zoals het begrafenisgebruik bij de Joden is. Op de plek waar hij gekruisigd was, was een tuin en in die tuin een nieuw graf waarin nog nooit iemand gelegd was. Daarin dus, omwille van de Voorbereidingsdag van de Joden en omdat het graf dichtbij was, legden zij Jezus.

Lied: 587: 7 - met orgelbegeleiding

7. Rijke geschenken zou ik willen geven, eerbied en dank, de mirre van mijn leven.
Eer aan de Heer, die dood en duister keerde, Licht voor de wereld.

Goede Vrijdaggebeden: Marinus van den Berg –uit: Medemens 2

v: Voor alle keren
dat we onze deur gesloten hielden
geen aandacht hadden,
vragen wij:

A: GEEF ONS EEN NIEUWE KANS, GOD

v: Voor alle keren
dat we iemand uitsluiten,
buiten onze kring plaatsen.
vragen wij:

A: DOE ONS OPNIEUW BEGINNEN, GEEF ONS EEN NIEUWE KANS, GOD

v: Voor alle keren
dat onze woorden onherbergzaam zijn,
hard, minachtend en veroordelend,
vragen wij:

A: GEEF ONS EEN NIEUWE KANS, GOD

V: Voor alle keren
dat de vreemdeling in ons midden
gewond wordt door muren
van wantrouwen en vooroordelen,
vragen wij:

A: DOE ONS OPNIEUW BEGINNEN, GOD

V: Gij, groter dan ons hart,
geef ons een nieuwe ruimte.

A: VERNIEUW ONS HART,
DOE ONS OPENGAAN VOOR ELKAAR
IN UW NAAM. AMEN

Aan de voet van het Kruis

Uit liefde en respect voor Christus kunnen wij een kruishulde brengen.

De ouderling van dienst legt namens ons allen bloemen bij het kruis en steekt kaarsjes aan.

laten we in stilte bidden we voor wie in deze wereld in nood zijn,
voor deze wereld, voor een ander, voor onszelf

[\(HIER NOG EEN FOTO OVER PROJECT MORRA, volgt nog\)](#)

Tijdens de kruismeditatie klinkt: pianospel van Klaske Deinum

Gedicht - Goede vrijdag

Voorgedragen door: Jannie Lindeman

Zoveel uren van verschrikking en van grenzeloze pijn,
zoveel onverdiende slagen, als er nergens redders zijn,
zoveel zwaar te dragen lasten bij een onvoorstelbaar leed,
zoveel kwelling, hoon, verneed'ring, dat nu "Goede Vrijdag" heet!

Als je in je eigen leven ook zo'n nacht van lijden kent,
door het noodlot murw geslagen en totaal ontredderd bent,
denk dan hoe je Heer en Heiland al die smarten dragen kon,
maar zie ook de blijde morgen, waarop Hij de dood verwon!

't Is het wonder van het paasfeest dat ons veel te zeggen heeft:
Na drie dagen vol verschrikking klinkt de roepstem: "Jezus leeft!"
Laat dit woord een rijke troost zijn, als je wankelt van verdriet.
Na een nacht van bitter lijden weer de morgen uitkomst biedt!

Gezongen gebed des Heren: lied 369b – met orgelbegeleiding

On-ze Va-der in de he-mel,
 uw naam wor-de ge-hei-ligd,
 uw ko-nink-rijk ko-me.
 Uw wil geschie-de zo-als in de he-mel ook op aar-de.
 Geef ons he-den ons da-ge-lijks brood.
 En ver-geef ons on-ze schul-den,
 zo-als ook wij on-ze schul-de-naars ver-ge-ven.
 En leid ons niet in ver-zoe-king,
 maar ver-los ons van de bo-ze.

Want van U is het ko-nink-rijk en de kracht en de
 heer-lijk-heid in eeu-wig-heid. A-men.

Slotkoraal - Ach Herr, laß dein lieb Engelein uit Johannes-Passion BWV 245 | Nederlandse Bachvereniging

[Bach - Ach Herr, laß dein lieb Engelein from St John Passion BWV 245 | Netherlands Bach Society - Bing video](#)

Ach Herr, laß dein lieb Engelein
Am letzten End die Seele mein
In Abrahams Schoß tragen,
Den Leib in seim Schlafkämmerlein
Gar sanft ohn einge Qual und Pein
Ruhn bis am jüngsten Tage!
Alsdenn vom Tod erwecke mich,
Daß meine Augen sehen dich
In aller Freud, o Gottes Sohn,
Mein Heiland und Genadenthron!
Herr Jesu Christ, erhöre mich,
Ich will dich preisen ewiglich!

Ach Heer, laat Uw lieve engeltjes
aan het eind mijn ziel
naar Abrahams schoot brengen!
Laat mijn lichaam in zijn slaapkamertje
heel zacht, zonder kwellingen en pijn
rusten tot aan de jongste dag!
Wek mij dan op uit de dood,
opdat mijn ogen U mogen zien
in alle vreugde, o Zoon van God,
mijn Heiland en genadetroon!
Heer Jezus Christus, verhoor mij
ik zal U eeuwig prijzen!

We ferlitte de tsjerke yn stilte

Nu begint het wachten. We wachten af ... tot op de derde dag. Morgen is een stille dag, een stille zaterdag. In de kerk klinkt passiemuziek van 19.30 en 20.00.
Ook voor deze wake is reserveren nodig. U kunt hier ook online naar luisteren.